

Dyslecsia.

Beth yw Dyslecsia?

Anhwylder dysgu penodol sydd yn rhwystro tuag at datblygu sgiliau darllen Habib (2021) ac yn achosi problem yn yr ymennydd tuag at ddadgodi eiriau ar bapur Elliot & Grigorenko (2014).

Arwyddion Cynnar.

Marcwyr penodol gellir ei adnabod: (Miciak & Fletcher, 2020)

- Dyslecsia gan un o'r rhieni.
- Datblygiad mewn dealltwriaeth ffoneg.
- Diffyg adnabod patrymau geiriau.

CalypoArt(2021)

Canlyniad.

Er fod plentyn yn gallu dysgu iaith ar lafar mae dysgu darllen yn fwy cymhleth. Angen ddealltwriaeth patrymau ffoneg a'i phartneru gyda'r clywadwy a gweledol Norton et al (2015). Fodd bynnag, nid yw'r marcwyr uchod yn ddigon i gael diagnosis, ac mae angen asesiad proffesiynol British Dyslexia Association (dim dyddiad).

Statgau.
(Gov.UK, 2017).

Mae tua 10% o boblogaeth yr UD gyda

diagnosis o ddyslecsia.

Mae 1 ym mhob 6 oedolyn gyda gallu darllen plentyn 11 mlwydd oed.

Mae dyslecsia datblygiadol yn effeithio 5 – 12% o blant trwy anhawster anesboniadwy wrth ddarllen geiriau Norton et al, (2015)

Anawster sgrinio.

Mae'r broses sgrinio plentyn yn digwydd pan mae plentyn yn addysg llawn amser. Dyma'r adeg pan ddylai plentyn wedi datblygu'r gallu i ddarllen yn ymarferol. Gall fod Speech Sound Disorders, a marciau eraill, wedi cael ei nodi yn gynharach. Fodd bynnag, daeth astudiaeth i'r casgliad nad oedd SSD yn rhagbenderfynnol mewn datblygiad llythrennedd ond diffyg sgiliau llafar Hayiou-Thomas (2017). Mae plentyn sydd yn cael ei sgrinio yn yr ysgol yn cael ei chonsidro fel ymyrraeth gynnar, fodd bynnag mae ymchwil sy'n awgrymu fod datblygiad patrymau niwrolegol tu fewn i ymennydd plentyn gyda dyslecsia yn cychwyn yn gynharach yn ddatblygiad plentyn, hyd yn oed in utero Ozernov-Palchik & Gaab (2016). Felly, gall dadlau fod y proses o sgrinio yn yr ysgol yn rhy hwyr Thompson et al (2015).

Dangosodd ymchwil gyda oedolion gyda dyslecsia, a cafodd diagnosis ac ymyriadau cynnar, ei fod wedi gwneud yn well yn addysgol Battistutta (2018). Roedd cydberthynas clir rhwng diagnosis ac ymyrraethau cynnar a dealltwriaeth yr unigolyn am ddyslecsia. Fodd bynnag, mae ymchwil pellach yn dangos fod 'paradocs dyslecsia' y golygu fod yr amser gorau i blentyn cael ymyrraeth wedi mynd heibio erbyn iddynt gael diagnosis Ozernov-Polchik & Gaab (2016).

Dywedodd disgyblion prif ysgolion gyda dyslecsia and oedd strategaeth benodol wnaeth helpu yn ystod ei amser yn yr ysgol. Fodd bynnag, dangosodd yr astudiaeth fod cefnogaeth gref gan rieni Brante (2013)

Anawster camsyniadau.

Un o'r prif gamsyniadau am ddyslecsia yw bod y plentyn gyda diffyg amgyffred i gael sgiliau darllen ond mewn gwirionedd mae dyslecsia yn gysylltiedig gyda dadgodi ffoneg a sgiliau llafar. Mae'r camsyniad yma yn arwain y plentyn i hunan barch gwael Hulme & Snowling (2016)

Mae anawsterau eraill sy'n datblygu ymhellach yn fywyd addysgol plentyn yn gallu cael effaith negyddol ar blentyn gan adael iddynt deimlo'n drallodus ac wedi tanseilio, ac yn methu cyfleu ar lafar y prosesau yn ei ymennydd Elliot & Grigorenko (2014) Yn ogystal, mae ymchwil yn dangos fod plentyn gyda dyslecsia yn darllen yn llai tu allan i'r ysgol na'u cyfoedon gan ehangu'r blwch yn ei datblygiad darllen gyda'i chyfoedion, yn creu mwy pryder Norton et al (2015).

Fodd bynnag, daeth ymchwil gan Novita (2016) gyda phlant a oedd gyda diagnosis a heb ddiagnosis dyslecsia i'r casgliad fod y plant yn dioddef gydag effeithiau eilradd o hunan barch a phryder mewn sefyllfa addysgol. Er hynny, roedd y plant gyda diagnosis dyslecsia yn dioddef gyda'r effeithiau eilradd oherwydd dyslecsia ac roedd ffactorau eraill cysylltiedig da rhai ei chyfoedion hed dyslecsia.

Mae treian o bobl gyda dyslecsia angen defnyddio ffiltarau lliw i helpu gyda straen gweledol Evans & Allen (2014) unwaith eto mae hyn yn bwyo'r camsyniad o amgylch dyslecsia, ei fod yn broblem gyda gweld Berent & Platt (2021) a rhyw fath o broblem geiriau seiliedig ar ddiffyg darllen a statws economaidd cymdeithasol Furnham (2013).

Dull llyfrau sain.

Mae hybrid o destun a sain wedi cael ei defnyddio fel dull gyda phlant gyda dyslecsia fel ffordd o amlygu i lenyddiaeth trwy sain a ffoneg Moe and Wright (2013). Fodd bynnag, daeth astudiaeth arall i'r canlyniad nad oedd ychwanegu sain yn ehangu gwybodaeth ddyfnach Knoop-van Campen (2020).

Mae farn fod plant gyda dyslecsia angen rhaglenni addysg ddilyniannol, gyda strwythur, aml synhwyraidd, gydag amser dysgu sylweddol i'w helpu i gaffael datblygiad addysgol. Fodd bynnag, gellid dadlau defnodd o ddull symlach fel hybrid sain a thestun i gael yr un effaith Reid (2005)

Daeth astudiaeth ar glasod i'r canlyniad fod llyfrau sain yn ael ei defnyddio i:

1. Pan fo angen cofio rhywbeth pwysig
2. Ar gyfer gwaith ysgol Berge (2016)

Ymchwil Darllen.

Mae ymchwil yn dangos fod plant sydd yn cael safon dda mewn darllen yn y blynyddoedd cynnar yn perfformio'n well yn yr ysgol ac yn mynd ymlaen i gyflawni'n uwch yn addysg uwch Sanfilippo et al (2020).

Ar ben hynny, mae'r ymchwil yn dangos bod y plant yma yn llai tebygol o brofi tlodi a salwch ac yn fwy tebygol o gael cyflogaeth dda yn y dyfodol.

Gellid dadlau, er bod y casgliadau yma wedi selio ar ymchwil, mae'r naratif negyddol o'r cyflwr yn gallu fwydo mewn i ganfyddiadau pobl am ddyslecsia, mae'n creu camsyniad o beth yw dyslecsia a beth mae'n golygu i'r unigolyn wrth iddynt ddatblygu Washburn et al (2017) a gall gwneud i bobl meddwl ei fod yn gysylltiedig a galla person Batziaka, (2016).

Cyffelyb.

Mae dyslecsia yn debyg ac yn gysylltiedig a ADHD (Gov.UK, 2017) Fodd bynnag, yn wahanol i ddyslecsia sydd yn anhawster addysgiadol, mae ADHD yn cael ei chategoreiddio fel anawsterau emosiynol am ymddygiadol sydd yn dangos trwy ddiffyg canolbwytio diffygion swyddogaethol gweithredol (Pavlidis & Giannouli, 2014)

Evtushkova, O. (2020)

BBC News (2019)

Amcangyfrifed yn Lloegr fod o leiaf 80% o ddisgyblion wedi methu a chael diagnosis o ddyslecsia, gyda rhieni oedd a modd yn talu am gymorth ychwanegol a'r rhai o gefndiroedd tlotach yn methu gwneud BBC News (2019)

Cyfeirnod:

Assor, A. (2012) *Allowing Choice and Nurturing and Inner Compass: Educational Practises Supporting Students; Need for Autonomy*, Ar Gael: https://proteach-project.macam.ac.il/system/files/doc/Assor%20%202012%20Engage%20chapter_0.pdf (Darllenwyd: 10/5/22).

Battistutta, L. (2018) *Perceived Competence In Adolescence With Dyslexia*, Ar Gael: https://www.researchgate.net/profile/Georges-Steffgen/publication/323583874_Impact_of_the_Time_of_Diagnosis_on_the_Perceived_Competence_of_Adolescents_With_Dyslexia/links/5aab84efaca272d39cd821f2/Impact-of-the-Time-of-Diagnosis-on-the-Perceived-Competence-of-Adolescents-With-Dyslexia.pdf (Darllenwyd: 7/5/22).

Batziaka, E. (2016) *Dyslexia and ICT's, Assessment and Early Intervention in Kindergarten*, Ar Gael: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/43007150/5193-17772-1-PB-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1652283156&Signature=O9W989hBNGX45FbMsq2f7KiX8x7v1wXtADg-Ha8mIB5Y1P4I8IUT0T4j~QsVM1mi31HPVirva-9x~2VyNaBR7bDkDDAF-BPQF3gUz6IWnwubN7yYgLy3e3v3tu-5PS5MzA2xkdZU1GvsZXUx1Cfz959EnQ-XmflvirHmCSezFLuXPcADeAxfqhzLMorwSK6ZL7nzZmkm-I0M3t8afkiowD6s9x0tHEq0pIhKFOZzjqFsnxTx2Ll8EwP6jjvHWXEevgU-3fJp4oeJWZjo6yEHEDBSiGCv~hwabqaN6yYN0nKOUkzAkucO8CpynMtQcpITI916Mi1eHdRh9eRIEy0vw_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA (Darllenwyd: 11/5/22).

BBC News. (2019) *Schools 'failing to diagnose at least 80% of dyslexic pupils'*, Ar Gael: <https://www.bbc.co.uk/news/uk-england-50095218#:~:text=Schoools%20in%20England%20are%20failing,backgrounds%20were%20being%20left%20behind>. (Darllenwyd: 10/5/22).

Berent, I. a Platt, M. (2021) *Public misconceptions about dyslexia: The role if intuitive psychology*, Ar Gael: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0259019#pone.0259019.ref004> (Darllenwyd: 11/5/22).

Berge, S. (2016) *Audio books in school: the perceived help adolescents gets from using audio books in the school environment*, Ar Gael https://www.mtm.se/contentassets/82bde3083fb5436fbf19a065dc0410f3/audio_books_in_school.pdf (Darllenwyd: 11/5/22).

Brante, E. (2013) *'I don't know what it is to be able to read': how students with dyslexia experience their reading impairment*, Ar Gael: <https://nasenjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-9604.12022> (Darllenwyd: 11/5/22).

British Dyslexia Association (dim dyddiad) *How is dyslexia diagnosed?*, Ar Gael: <https://www.bdadyslexia.org.uk/dyslexia/how-is-dyslexia-diagnosed> (Darllenwyd: 7/5/22).

CalypsoArt (2021) 'Head profile with brain made of jigsaw puzzle pieces on white background - Concept of dyslexia and problems with words' Istock by Getty Images, Ar Gael:

https://www.istockphoto.com/search/search-by-asset?affiliateredirect=true&assetid=1297186144&assettype=image&utm_campaign=srp_photos_top&utm_content=https%3A%2F%2Funsplash.com%2Fphotos%2Fdyslexia&utm_medium=affiliate&utm_source=unsplash&utm_term=dyslexia%3A%3Asearch-explore-top-affiliate-outside-feed-x-v2%3Acontrol (10/5/22)

Cindrim, L. a Madeiro, F. (2017) *Information and Communication Technology (ICT) applied to dyslexia: literature review*, Ar Gael:

<https://www.scielo.br/j/rcefac/a/MBfx9CYFb7YvkgZdCGkH6TM/?lang=en> (Darllenwyd: 11/5/22).

Elliot, J. a Grigorenko, E. (2014) *The Dyslexia Debate*, Cambridge University Press, Ar Gael:

https://books.google.co.uk/books?hl=en&lr=&id=4lz2AgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR9&dq=Dyslexia&ots=LhnVfTrxUq&sig=HJA5ROQ2vo3Tzja5MILoPeZR6Qg&redir_esc=y#v=onepage&q=Dyslexia&f=false (Darllenwyd: 7/5/22).

Evans, B. a Allen, P. (2014) *Coloured filters may reduce symptoms of dyslexia in those with visual stress*, Ar Gael: <https://arro.anglia.ac.uk/id/eprint/346038/1/bmj.g5882.full-2.pdf> (Darllenwyd: 11/5/22).

Evtushkova, O. (2020) 'A person leads a finger on the lines in the book, but instead of letters only question marks on the page in the textbook.' Istock by Getty Images, Ar Gael:

<https://www.istockphoto.com/photo/a-person-leads-a-finger-on-the-lines-in-the-book-but-instead-of-letters-only-gm1288621476-384524924> (10/5/22).

Furnham, A. (2013) *Lay Knowledge of Dyslexia Psychology*, Ar Gael: https://www.scirp.org/pdf/PSYCH_2013121017072332.pdf (Darllenwyd: 11/5/22).

Gov.UK (2017) *Research and analysis Simone Dyslexic user*, Ar Gael: <https://www.gov.uk/government/publications/understanding-disabilities-and-impairments-user-profiles/simone-dyslexic-user> (Darllenwyd: 7/5/22).

Habib, M. (2021) *The Neurological Basis of Developmental Dyslexia and Related Disorders: A Reappraisal of the Temporal Hypothesis, Twenty Years on Brain Sciences*, Ar Gael:

<file:///C:/Users/RachelS/Downloads/brainsci-11-00708-v2.pdf> (Darllenwyd: 11/5/22).

Hayiou-Thomas, M. (2017) *When does speech sound disorder matter for literacy? The role of disordered speech errors, co-occurring language impairment and family risk of dyslexia*, The Journal of Child Psychology and Psychiatry, Ar Gael: <https://acamh.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/jcpp.12648> (Darllenwyd: 5/5/22).

Hulme, C. a Snowling, J. (2016) *Reading disorders and dyslexia*, Ar Gael: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5293161/pdf/copied-28-731.pdf> (Darllenwyd:7/5/22).

Keates, A. (2013) *Dyslexia and Information and Communications Technology*, Ar Gael: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315069296/dyslexia-information-communications-technology-anita-keates> (Darllenwyd: 11/5/22).

Khan, R. *et al.* (2018) *Proposed user interface design criteria for children with dyslexia*, Ar Gael: https://www.researchgate.net/profile/Rehman-Khan-3/publication/333044728_Proposed_user_interface_design_criteria_for_children_with_dyslexia/links/5cd931e692851c4eab9a38bc/Proposed-user-interface-design-criteria-for-children-with-dyslexia.pdf (Darllenwyd: 2/5/22).

Knoop-van Campen, C. (2020) *Effects of audio support on multimedia learning processes and outcomes in students with dyslexia*, Computers and Education, Ar Gael: <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0360131520300580?token=DA3E784FEF30E6D47C0E6C443F7DDD69AE49984B0ACE4B27F538FFD503C7948E84D5CC238D0112BA50B0CB51052522BD&originRegion=eu-west-1&originCreation=20220511194033> (Darllenwyd: 7/5/22).

Miciak, J. a Fletcher, J. (2020) *The Critical Role of Instructional Response for Identifying Dyslexia and Other Learning Disabilities*, National Library of Medicine, Ar Gae: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7560958/> (Darllenwyd: 11/5/22).

Moe, S. a Wright, M. (2013) *Can Accessible Digital Formats Improve Reading Skills, Habits and Educational Level for Dyslectic Youngsters?*, Ar Gael: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-642-39194-1_24.pdf (Darllenwyd: 11/5/22).

Norton, E. *et al.* (2015) *Neurobiology of Dyslexia*, NIH Public Access, Ar Gael: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4293303/pdf/nihms631274.pdf> (Darllenwyd 7/5/22).

Novita, S. (2016) *Secondary symptoms of dyslexia: a comparison of self-esteem and anxiety profiles of children with and without dyslexia* European Journal of Special Needs Education, Ar Gael: https://www.researchgate.net/profile/Shally-Novita/publication/290248348_Secondary_symptoms_of_dyslexia_a_comparison_of_self-esteem_and_anxiety_profiles_of_children_with_and_without_dyslexia/links/56cc190708ae1106370cc42d/Secondary-symptoms-of-dyslexia-a-comparison-of-self-esteem-and-anxiety-profiles-of-children-with-and-without-dyslexia.pdf (Darllenwyd: 11/5/22).

Ozernov-Palchik, O. a Gaab, N. (2016) *Tackling the 'dyslexia paradox': reading brain and behavior for early markers of developmental dyslexia*. Wiley interdisciplinary reviews. Cognitive science, 7(2), 156–176. <https://doi.org/10.1002/wcs.1383>, Ar gael: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4761294/> (Darllenwyd: 7/5/22).

Ozernov-Polchik, O. a Gaab, N. (2016) *Tackling the 'dyslexia paradox': reading brain and behaviour for early markers of developmental dyslexia*, National Library of Medicine, Ar Gael: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4761294/> (Darllenwyd: 11/5/22).

Pavlidis, G. a Giannouli, V. (2014) *Linking ADHD – Dyslexia and Specific Learning Difficulties*, Ar Gael: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/32634168/SAGE_-_GARNER_BOOK_-_15_Garner_Ch-15_PAVLIDIS_GIANNOULI_8-9-2013-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1652300715&Signature=WTTCbreRLuOnXmzyUTgoOGRz5piOj03tXXHrA41p3Tz4WaPI3gf2L1guwrC70q5t7Gv9iF4hP4xwC6X48bedoiPmLghqGxrPIYIaMMd5CpFk~zVI4ZlHSEzXF0mB~7ob0yB9jTn8MkBBuSDBSpfKxu1v8Pqy8Lfb9y7NzflN6S~0Nhu61pNxmfE-wlQm0hhzJnGEuEsBON8jEre9gU8~hJIBS7ZuxpTaGjqb2lgGbgwDM00FGsok3wyhvTjhUnzcSAs1rojnncCz5Usr~SnwHvk5YryS1vi0tC1IMdwpY9nlljCIV0vJx~vchAVrjgXrsMJXu7TMxA7ubavf3BJb8A_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA (Darllenwyd: 6/5/22).

Reid, G. (2005) *Dyslexia and Inclusion*, Ar Gael: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/mono/10.4324/9780203963241-6/teaching-approaches-learning-strategies-gavin-reid?context=ubx> (Darllenwyd: 7/5/22).

Russell, G. a Pavelka, Z. (2013) *Co-Occurrence of Developmental Disorders: Children Who Share Symptoms of Autism, Dyslexia, and Attention Deficit Hyperactivity Disorder*, Ar Gael: https://air.unimi.it/retrieve/handle/2434/223097/283239/InTech-Co_occurrence_of_developmental_disorders_children_who_share_symptoms_of_autism_dyslexia_and_attention_deficit_hyperactivity_disorder.pdf (Darllenwyd: 11/5/22).

Sanfilippo, J. et al. (2020) *Reintroducing Dyslexia: Early Identification and Implications for Paediatric Practise*, Ar Gael: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7329249/> (Darllenwyd: 7/5/22).

Thompson, P. et al. (2015) *Developmental dyslexia: predicting individual risk*, The Journal of Child Psychology and Psychiatry, Ar Gael: <https://acamh.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/10.1111/jcpp.12412> (Darllenwyd:10/5/22).

Tremain, R. (2017) *Linguistics and Reading – Academia Accelerating the World's research*, Ar Gael: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53895471/Treiman_2017-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1652277679&Signature=OGgA0SZWNM4qwtO0JymgiB22DgsPfmxCs0aOJKalP4fDOj13wX~Q~oC62cWeLr3dqAV89ukHwp7C0ac26~Adu8wOms~k6ufszD20gcTKd5cBfNPVQ8-gDvwpWn4tQ9qgxJGAO5McgWtLEmZNWZy2oPCBG91ar7FfEr0GzTvIvX9UAR8aGHwzoD-AREqmWcOwYpZydOsWGEI2uoM162gSVIPo1cBLe6BaTDQJ1pzVi0OmSXVDdhRYbFD3GzqpZgBbp-eohnXk5-x55u6p8rFK9tJgNK5brAfZ7CIW3dJdlFcmjp7px86U1vLYliQTkKU7s1jF6r4O9HjEmksPW3ig__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA (Darllenwyd: 7/5/22).

Washburn, E. *et al.* (2017) *Novice Teacher's Knowledge of Reading-related Disabilities and Dyslexia Learning Disabilities*, A Contemporary Journal, Ar Gael: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1160653.pdf>

(Darllenwyd: 11/5/22).